

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W SZCZECINIE
z dnia 21 marca 2017 r.
zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody
„Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, zm. poz. 2249, 2260) zarządza się, co następuje.

§ 1. W zarządzeniu Nr 37/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 51, poz. 1268), wprowadza się następujące zmiany:

- 1) uchyla się § 6;
- 2) w § 7:
  - a) uchyla się pkt 1, 2 i 4,
  - b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:
„5) nie należy lokalizować w granicach rezerwatu nowych linii komunikacyjnych i energetycznych”;
- 3) załącznik nr 1 do zarządzenia otrzymuje brzmienie jak w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia;
- 4) załącznik nr 2 do zarządzenia otrzymuje brzmienie jak w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia;
- 5) uchyla się załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jego ogłoszenia.

ZASTĘPCA REGIONALNEGO
DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
Regionalny Konservator Przyrody
w Szczecinie
Sylvia Jurzyk-Nordlów

**Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia   marca 2017 r.**

„Załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 37/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika”.

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.”

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
Zagrożenia wewnętrzne		
1.	Degradujący wpływ monokultury sosnowej na glebę (bielicowanie) w wydz. 256b ¹⁾ , na siedlisku żywej buczyny <i>Galio odorati-Fagenion</i> (zagrożenie istniejące).	Przebudowa aktualnego drzewostanu poprzez stopniową eliminację sosny i posadzenie buka o charakterze odnowieniowym.
2.	Stopniowe zamieranie drzewiastych okazów jarzębu brekinii <i>Sorbus torminalis</i> w oddz. 239 w wyniku ich zacienienia przez inne gatunki drzewiaste (zagrożenie istniejące).	Poprawienie warunków siedliskowych jarzębu poprzez wykonanie cięć pielęgnacyjnych mających na celu usuwanie drzew oceniających tj. buków.
3.	Zamieranie części drzewostanów w północno-zachodniej części wydz. 257a, w następstwie przesuszenia systemów korzeniowych drzew, spowodowanego wykopem pod autostradę (zagrożenie istniejące).	Brak możliwości przeciwdziałania, zrehabilitowanie terenu pobocza.
Zagrożenia zewnętrzne		
4.	Ekspansja niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> oraz śnieguliczki białej <i>Symphoricarpos albus</i> i klonu jesionolistnego <i>Acer negundo</i> (zagrożenie istniejące) wzdłuż drogi publicznej biegnącej środkiem rezerwatu, tj. Szwedzkiego Bruku (działek ewidencyjnych nr 12 obręb Dąbie 163 w Mieście Szczecin, 405 obręb Radziszewo Las w gminie Stare Czarnowo) powodująca wypieranie rodzimych gatunków roślin (zagrożenie istniejące).	Brak możliwości skutecznego przeciwdziałania zagrożeniu bez jednoczesnego przystąpienia do zwalczania gatunku na obszarze całej Puszczy Bukowej, tj. Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” oraz obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 i prowadzenia go do chwili ich ustąpienia z chronionego obszaru.
5.	Zakłócenie stosunków wodnych na działkach ewidencyjnych 13/2 i 14 obręb Dąbie 116 przylegających do autostrady oraz negatywne oddziaływanie spalin i substancji chemicznych mogących przenikać do gruntu (zagrożenie istniejące).	Brak możliwości przeciwdziałania.
6.	Hałas spowodowany ruchem pojazdów na autostradzie, odczuwalny w wydz. 257a oraz krzyżowanie się tras migracji i płazów z drogą publiczną Szczecin	Instalacja ekranów dźwiękochłonnych na długości granicy rezerwatu w wydz. 257a od strony drogi ekspresowej S3 oraz zabezpieczenie szlaku

¹⁾ według Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Gryfino na lata 2017-2026.

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
	- Binowo na odcinku sąsiadującym z wydzielaniem 257a (zagrożenie istniejące).	migracji plażów po obu stronach drogi publicznej Szczecin - Binowo (na odcinku 225m) poprzez budowę i utrzymanie plotków herpetologicznych oraz w przyszłości przejść dla plażów.
7.	Sąsiedztwo aglomeracji szczecińskiej i związana z tym urbanizacja terenów sąsiadujących z Puszczą Bukową, presja rekreacyjna, powiększanie terenów zabudowanych, rozwój terenów komunikacyjnych skutkujące fragmentacją korytarzy ekologicznych łączących rezerwat przyrody z otoczeniem, w tym z gruntami leśnymi Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” oraz związana z tym antropopresja (zagrożenie istniejące): • penetracja obszaru rezerwatu oraz płoszenie zwierząt i wydeptywanie roślinności, • erozja gleby, palenie ognisk, poruszaniem się rowerami, motorami i quadami na terenie całego rezerwatu, • wjazd pojazdami na obszar rezerwatu oraz rozkopywanie pobocza drogi publicznej i jednoczesne niszczenie stanowisk chronionych gatunków roślin, • ograniczenie spontanicznych odnowień naturalnych spowodowane nielegalnym zbiorem nasion buka w oraz niszczenie warstwy ściółki i wierzchniej warstwy gleby podczas wygrabiania i przesiewania przez sита, • zbiór owoców runa leśnego, szczególnie grzybów, w tym gatunków rzadkich i chronionych, • akty wandalizmu (niszczenie oznakowania obiektu, tj. tablic urzędowych i regulaminowych) i niszczenie obiektów kulturowych oraz głazów narzutowych, • wyprowadzanie na obszarze rezerwatu zwierząt domowych (głównie psów) bez smyczy i kagańca. Nasilenie przedmiotowego procesu (zagrożenie potencjalne).	Właściwe oznakowanie granic rezerwatu tablicami urzędowymi, regulaminowymi i edukacyjnymi. Egzekwowanie zakazów obowiązujących w rezerwacie poprzez okresowe kontrole upoważnionych służb leśnych i służb ochrony przyrody. Utrzymanie dotychczasowego stan dróg sąsiadujących z rezerwatem. W dokumentach i aktach planistycznych Miasta Szczecin i gminy Stare Czarnowo nie należy projektować nowych linii komunikacyjnych i energetycznych w granicach rezerwatu. Nawiązanie współpracy ze służbami drogowymi w celu wygrozdzenia drogi od strony rezerwatu. Regularne sprzątanie obszaru rezerwatu, zwłaszcza wzdłuż dróg publicznych sąsiadujących z obiektem. Utrzymanie istniejących szlaków turystycznych dla ruchu pieszego i rowerowego oraz wyeksponowanie tablic z informacją o ich trasie i udostępnieniu. Likwidacja i uporządkowanie wszystkich nielegalnych miejsc palenia ognisk, zwłaszcza w rejonie Szwedzkiego Młyna. Utworzyć poza rezerwatem, w miejscu dziczalego parku, po przedwojennym sanatorium Bismarckhöhe – zagospodarowany obiekt turystyczny z miejscem do rozpalania ogniska, z wiatą deszczochronną, wyposażoną w tablice edukacyjne z informacjami o rezerwacie.

**Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia   marca 2017 r.**

„Załącznik nr 2 do zarządzania Nr 37/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika”.

Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań.”

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ²⁾
1.	Wycięcie pojedynczych buków zacieniających jarzęba brekinię <i>Sorbus torminalis</i> .	Powierzchnia zabiegu – 0,01 ha. Zabieg wykonać dwukrotnie w ciągu całego obowiązywania planu. Okazy do wycięcia wyznaczyć w zależności od potrzeb. Wycięte okazy buków pozostawić w granicach rezerwatu, poza stanowiskami jarzębu, do naturalnego rozkładu.	Wydz. 239j.
2.	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu stopniową eliminację gatunków obcych ekologicznie dla siedliska żywej buczyny <i>Galio odorati-Fagetum</i> , przeciwdziałanie bielcowaniu gleby. Usuwanie wyciętych sosen oraz biomasy poza rezerwat.	W okresie pierwszych 10 lat obowiązywania planu – przygotować glebę, wprowadzić buka w ilości sadzonek zależnej od potrzeb, pielęgnować glebę. W kolejnych latach obowiązywania planu – stopniowo, w zależności od potrzeb, prześwietlać drzewostan sosnowy. Powierzchnia zabiegu: 3,53 ha. Drzewostan aktualny: 8So42l. i in.; zwarcie przerywane. Drzewostan docelowy: 8Bk1Os1Brz i in. gatunki domieszkowe: Dbb, Dbs, Js, Ol, Wz, Gb, czereśnia ptasia, jarząb brekinia. Szacunkowa masa drewna do usunięcia/pozyskania: 238 m ³ (w okresie obowiązywania planu ochrony).	Wydz. 256b.
3.	Wrywanie ręczne roślin niecierpka drobnokwiatowego przed okresem kwitnienia – szczegółowy termin zabiegu uzależniony od warunku jednoczesnego przystąpienia do zwalczania gatunku na obszarze całej Puszczy Bukowej, tj. Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” oraz obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Wzgórza Bukowe (PLH320020).	Po rozpoczęciu zwalczania, kontynuacja zabiegów corocznie, do momentu ustania ekspansji niecierpka.	Wzdłuż Szwedzkiego Bruku (działek ewidencyjnych nr 13/2 obręb Dąbie 163 w Mieście Szczecin oraz nr 239/4, 248, 249, 250, 251, 252, 253 obręb Radziszewo Las w gminie Stare Czarnowo). Pas o szerokości 50 m i powierzchni 15,2945 ha.

²⁾ w wydzieleniach Nadleśnictwa Gryfino według Planu urządzenia lasu na lata 2017-2026.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ²⁾
4.	Ocena występowania martwego drewna i związanych z nim gatunków saprofitycznych.	Co 5 lat określać szczegółowo ilość masy martwego drewna w poszczególnych oddziałach oraz kontrolować martwe drzewa pod kątem organizmów je zasiedlających, w tym grzybów m.in. soplówki bukowej <i>Hericium coralloides</i> , lakownicy żółtawej <i>Ganoderma lucidum</i> , suchogłówki korowej <i>Phleogena faginea</i> boczniakowca szerokozarodnikowego <i>Pleurotellus chioneus</i> , droбноłuszczaka żółtawego <i>Pluteus leoninu</i> , droбноłuszczaka czarnożyłkowego <i>Pluteus umbrosus</i> , droбноłuszczaka trocinowego <i>Pluteus petasatus</i> , droбноłuszczaka gruczołowatego <i>Pluteus plautus</i> , gęstoporka cynobrowego <i>Pycnoporus cinnabarinus</i> , stoczka leśnego <i>Serpula himantioides</i> , kieselca trzoneczkowego <i>Exidia truncata</i> .	Obszar całego rezerwatu.
5.	Ocena występowania gatunków roślin z rodziny storczykowatych oraz poszukiwanie nowych stanowisk.	Co 5 lat prowadzić ocenę występowania stanowisk buławnika wielkokwiatowego <i>Cephalanthera damasonium</i> , gnieźnika leśnego <i>Neotia nidus-avis</i> , buławnika czerwonego <i>Cephalanthera damasonium</i> .	Obszar całego rezerwatu.
6.	Ocena występowania i określanie stanu zdrowotnego jarzębu brekinii <i>Sorbus torminalis</i> . Czynności przeprowadzać co 3 lata.		Obszar całego rezerwatu.
7.	Analiza hydrologiczna, ocena chemizmu wód, analiza flory i fauny źródliskowej. Kontrola stanu źródlisk co najmniej co 10 lat.		Źródlika strumieni Chojnówka, Jeziorna, Grodarz oraz Źródło Worpitzkiego.
8.	Uprzątnięcie terenu na powierzchni 0,5 ha.	Czynności porządkowe przeprowadzić na powierzchni ok. 0,5 ha. Wykonać w pierwszych 5 latach obowiązywania planu.	Wydz. 250a, b, c, w sąsiedztwie Szwedzkiego Młyna.
9.	Obserwacje postępującej sukcesji i występujących gatunków roślin i zwierząt.	Luki w drzewostanach o powierzchni łącznie ok. 2 ha. Corocznie w ramach kontroli rezerwatu. Ocena występowania gatunków roślin i zwierząt, w tym szczególności gatunków ciepłolubnych oraz motyli i ważek.	Obszar całego rezerwatu – luki w drzewostanach.
10.	Ustawienie przegród drewnianych na początkach ścieżek prowadzących do wnętrza rezerwatu. Regularny monitoring stanu zdrowotnego drzew rosnących wzdłuż udostępnianych dla ruchu pieszo – rowerowego szlaków. Wycinanie drzew stanowiących zagrożenie dla zdrowia i życia osób uczęszczających po ww. wyznaczonych szlakach, z jednoczesnym pozostawianiem wyciętego drewna w graniach rezerwatu.		Drogi leśne na terenie rezerwatu: - u podnóża grodziska (wydz. 239j/249b – gdzie niebieski szlak przechodzi w czerwony), - ścieżka w wydz. 239d, przy skrócie szlaku czerwonego, - u podnóża stromego

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ²⁾
			wzniesienia na południe od Szwedzkiego Głazu.
11.		Utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) i ewentualna wymiana istniejącego oznakowania rezerwatu (tablic urzędowych, regulaminowych i informacyjnych).	Obszar całego rezerwatu.
12.		Mechaniczne usuwanie gatunków obcych, inwazyjnych: śnieguliczki białej <i>Symphoricarpos albus</i> , czerechmy amerykańskiej <i>Prunus serotina</i> i klonu jesionolistnego <i>Acer negundo</i> . Realizacja zabiegów, corocznie do momentu ustąpienia gatunków. Biomasę uzyskaną w trakcie zabiegu usunąć poza granice rezerwatu.	Punktowo na obszarze całego rezerwatu.
13.	Zabezpieczenie tras migracji płazów.	Budowa i utrzymanie płotków herpetologicznych wzdłuż drogi w drugim dziesięcioleciu obowiązywania planu ochrony. Przy planowanej modernizacji ww. drogi, budowa przejść dla płazów.	Wydz. 257a - na odcinku 225m sąsiadującym z drogą publiczną relacji Szczecin – Binowo.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia dla rezerwatu przyrody plan ochrony, sporządzany zgodnie z art. 18 i 20 tej ustawy. Projekt planu sporządza się uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. z 2005 r. Nr 94 poz. 794). Plany ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 powinny uwzględniać zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 ustawy o ochronie przyrody, albo zakres planu ochrony dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 29 tejże ustawy, jeśli dla danego obszaru Natura 2000 ustanowiono plan zadań ochronnych lub plan ochrony obejmujący obszar rezerwatu. Plan ochrony może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody.

Celem ochrony w rezerwacie „Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika” jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych cech i procesów naturalnych dla wyróżniającego się dużymi walorami biocenotycznymi oraz estetycznymi kompleksu buczyn, łęgów i olsów, kształtującego się w warunkach dużego urozmaicenia rzeźby terenu i warunków siedliskowych.

Plan ochrony dla rezerwatu został ustanowiony zarządzeniem Nr 37/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 51, poz. 1268). Minister Środowiska pismem z dnia 5 sierpnia 2013 r. znak: DP-074-16/23919/13/KP, poinformował Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, że po dokonaniu kontroli powyższego zarządzenia na podstawie § 5 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie trybu kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy niezespółonej administracji rządowej (Dz. U. Nr 222, poz. 1754) oraz w związku z upoważnieniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 czerwca 2010 r. do dokonywania zgodności aktów prawa miejscowego z polityką Rady Ministrów, stwierdził uchybienia uzasadniające jego zmianę we własnym zakresie.

Wśród przedmiotowych uchybień wymieniono:

- 1) nie spełnienie wymogu określonego w art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z tym przepisem plan ochrony rezerwatu w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 powinien uwzględniać zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28, albo zakres planu ochrony dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 29 ustawy o ochronie przyrody – *rezerwat zlokalizowany jest w całości w granicach obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020, natomiast plan zadań ochronnych dla przedmiotowej ostoji obowiązuje na podstawie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 1932). Treść ww. PZO uwzględnia obszar rezerwatu. W dniu 11 września 2015 r. ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. poz. 774 z późn. zm.) wprowadziła zmianę w dotychczasowym brzmieniu ustawy o ochronie przyrody, a mianowicie w art. 20 dodała ust. 6 w brzmieniu: „Przepisu ust. 5 nie stosuje się względem planów ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego pokrywających się w całości lub w części z obszarem Natura 2000, dla którego ustanowiono plan zadań ochronnych, o którym mowa w art. 28, albo plan ochrony, o którym mowa w art. 29, obejmujące obszar parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego”. W związku z powyższym ustawodawca wprowadził odstępstwo umożliwiające obecnie nie uwzględnianie w niniejszym zarządzeniu zakresu zadań ochronnych dla obszaru Wzgórza Bukowe PLH320020, który posiada już obowiązujący plan zadań ochronnych do roku 2023;*
- 2) nieprawidłowo sformułowane ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa. W ustaleniach tych wskazano m. in.

konieczność uwzględniania lokalizacji rezerwatu przyrody w powyższych aktach planistycznych. Konieczność zamieszczania informacji na ten temat wynika z art. 10 ust. 2 pkt 3 oraz art. 15 ust. 2 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a zgodnie z § 137, w związku z § 143 „Zasad techniki prawodawczej”, w aktach prawa miejscowego nie powtarza się treści ustaw, ratyfikowanych umów międzynarodowych i rozporządzeń. Część z pośród ustaleń do aktów planistycznych została również sformułowana w sposób zbyt ogólny, w szczególności poprzez stosowanie mało precyzyjnych określeń, takich jak: „minimum ... od ...”. Ustalenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mogą powodować określone skutki prawne, w tym o znaczeniu gospodarczym, w stosunku do podmiotów władających terenami sąsiadującymi z rezerwatem przyrody. W kontekście powyższego nieprecyzyjne ustalenie zasięgu obowiązywania oraz zakresu przyjętych w planie ograniczeń wykorzystywaniu terenów sąsiadujących z rezerwatem, co może rodzić komplikacje przy wprowadzaniu ustaleń do mpzp. Zasadne jest formułowanie brzmienia aktów prawnych w sposób jednoznaczny i niebudzący wątpliwości, nie tylko organów, ale również pozostałych adresatów tych aktów. Uzasadnione w tego typu przypadkach jest odnoszenie się do poszczególnych działek ewidencyjnych, stref o ściśle określonej szerokości lub otulin rezerwatów. Ponadto, w zarządzeniu zawarte zostały ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa, które nie wynikają z eliminacji lub ograniczenia stwierdzonych w rezerwacie zagrożeń ustalenia tego rodzaju stanowią m. in. postanowienia dotyczące ograniczeń w zakresie: lokalizacji infrastruktury turystycznej, odwodnienia terenów, dokonania zmian przeznaczenia gruntu. Zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody formułowanie tego typu ustaleń musi wynikać ze zidentyfikowanych zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych. Z powyższych względów formułowanie tego typu ustaleń do aktów planistycznych wymaga uzupełnienia załącznika nr 1 o odpowiadające im zagrożenia i sposoby ich eliminacji. Natomiast w przypadku braku tego typu zagrożeń ustalenia należy usunąć.

Biorąc powyższe pod uwagę, treść § 7 usunięto (uchylono) pkt 1: „uwzględnić lokalizację rezerwatu w powyższych dokumentach i aktach prawa miejscowego”, gdyż zawarcie przepisu w obowiązującym planie ochrony stanowiła powtórzenie przepisu wynikającego wprost z art. 10 ust. 1 pkt 9 i art. 15 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (2015 r. poz. 199, 443, 774, 1265, 1434).

Usunięto jednocześnie pkt 3: „nie należy prowadzić działalności w zlewni rezerwatu mogącej naruszyć układ obszarów źródłiskowych w obiekcie oraz nie regulować cieków wypływających z rezerwatu w sposób mogący naruszyć układ hydrologiczny”, ponieważ w oparciu o zgromadzoną dokumentację nie jest możliwe określenie jaki dokładnie rodzaj działalności może naruszyć ww. układ (jaki dokładnie należy zachować parametry).

Usunięto (uchylono) także pkt 4: „w sąsiedztwie rezerwatu, w rejonie ul. Wschodniej, w pasie o szerokości minimum 100 m licząc od jego granic oraz w rejonie ul. Mącznej w pasie o szerokości minimum 100 m licząc od tej ulicy w gminie Szczecin, przebiegającym przez działki o numerach ewidencyjnych: 2/7, 3, 8, 11, 12, 14, 15, 16 obręb Dębnie 116, nr 9/2, 11 obręb Dąbie 163 w gminie Szczecin oraz na działkach ewidencyjnych nr: 238/2, 240, 241/3, 244, 245, 247, 255/2, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267/1, 267/2, 268/1, 268/2, 268, obręb Radziszewo Las w gminie Stare Czarnowo nie należy projektować inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, gdyż rozstrzygnięcie tych lokalizacji odbywać się będzie na etapie prowadzonych ocen oddziaływania na środowisko oraz ocen oddziaływania na obszar Natura 2000 – zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 2016, poz. 353 z późn. zm.). Przeredagowano także dotychczasowy pkt 5 z: „nie należy lokalizować nad obszarem rezerwatu linii komunikacyjnych i energetycznych” na: „nie należy lokalizować w granicach rezerwatu linii komunikacyjnych i energetycznych”, a w obecnej tabeli „Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych oraz zewnętrznych oraz ich skutków (lp. 9) zamieszczono odniesienie do konkretnego zagrożenia odpowiadającego niniejszemu zapisowi”;

- 3) w lp. 1 załącznika nr 2 zarówno zakres działania, jak też jego uzasadnienie nie zawierają informacji o sposobie postępowania z drewnem i pozostałą biomasą, które będą pozyskane na

skutek realizacji działań ochronnych. Ponadto, nie określono także masy przewidzianej do usunięcia części drzewostanu – zapis uzupełniono: „Wycięte okazy buków pozostawić w granicach rezerwatu, poza stanowiskami jarzęba, do naturalnego rozkładu”. Oszacowanie dokładnej ilości masy drewna do usunięcia z drzewostanu nie jest obecnie możliwe. Zwrot „w zależności od potrzeb” umożliwi w tym przypadku określenie pilności i rzeczywistego rozmiaru zabiegu, w roku poprzedzającym jego wykonanie. Parametry te ustalone zostaną podczas corocznych bądź przeprowadzanych raz na dwa lata przeglądów rezerwatu przez służby ochrony przyrody (tj. wspólnych przeglądów przedstawicieli Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie i Nadleśnictwa Gryfino);

- 4) w lp. 3 załącznika nr 2 używana nazwa zbiorowiska *Galio odorati-Fagetum* nie stanowi terminu równorzędnego ze składem gatunkowym drzewostanu, a w takim charakterze została użyta. Powyższe sprawia, że docelowy skład gatunkowy drzewostanu (którego osiągnięcie zakłada się na skutek zaplanowanych działań ochrony czynnej) nie został w praktyce określony - uszczegółowiono działanie ochronne przedstawione w lp. 3 polegające na cięciach pielęgnacyjnych mających na celu stopniową eliminację gatunków obcych ekologicznie dla siedliska żywej buczyny *Galio odorati-Fagetum*, przeciwdziałanie bielicowaniu gleby (zabieg połączony z mechanicznym usuwaniem czeremchy amerykańskiej *Prunus serotina*). Jest to działanie służące celowi ochrony rezerwatu, jak i zachowaniu w stanie właściwym siedliska żywej buczyny, stanowiącej przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Uszczegółowieniu polegało połączenie zabiegu z jednoczesnym zwalczaniem czeremchy amerykańskiej, podaniu docelowego składu drzewostanu oraz szacunkowej masy drewna (sosnowego) planowanej do wycinki. Z uwagi na rozmiar prac, realizację działania przedłużono z okresu 5 lat na 10 lat;
- 5) nieprawidłowe wskazanie obszarów i miejsc udostępnionych w rezerwacie dla celów naukowych, edukacyjnych i turystycznych. Załącznik nr 2 do zarządzenia wskazuje dwa szlaki turystyczne udostępnione dla celów edukacyjnych i turystycznych. Zgodnie natomiast z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 z późn. zm.), w parkach narodowych oraz rezerwach przyrody zabrania się ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Szlaki i trasy narciarskie są wyznaczane przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska nie w drodze aktu prawa miejscowego, lecz w drodze aktu prawa wewnętrznego. W związku z powyższym wskazywanie tych szlaków w zarządzeniu w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody nie powinno mieć miejsca. Ponadto, w załączniku nr 2 zarządzenia zamieszczono informację, że obszar rezerwatu udostępnia się do celów naukowych po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ. Natomiast przy określaniu sposobu rzeczono udostępnienia nie odniesiono się w żaden sposób do zakresu lub rodzaju dopuszczanych badań. Powyższe oznacza w praktyce możliwość realizacji badań dowolnego rodzaju, w tym oddziałujących negatywnie na cele ochrony rezerwatu. Zarządzenie powinno zawierać określenie zakresu lub rodzaju badań, a w przypadku niemożliwości określenia takich uwarunkowań, zasadnym wydaje się niewyznaczanie w rezerwacie obszarów udostępnianych do celów naukowych. Wykonanie badań będzie w tym przypadku uzależnione od uzyskania indywidualnego zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Możliwość uzyskania takiego zezwolenia wynika wprost z art. 15 ust. 1 pkt 24 ustawy o ochronie przyrody, tym samym nie zachodzi potrzeba wskazania na taką konieczność w treści zarządzenia, gdyż zamieszczanie w nim powtórzonego przepisu ustawowego stanowi powtórzenie niezgodne z „Zasadami techniki prawodawczej”.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz brak możliwości określenia zakresu i rodzaju badań naukowych, dla których można by udostępnić obszar rezerwatu, uchylono § 6, a w związku z tym również dotychczasowy załącznik nr 3.

Wprowadzono dodatkowo zmiany w zarządzeniu dotyczą aktualizacji lokalizacji rezerwatu w wydzieleniach leśnych Nadleśnictwa Gryfino według Planu urzędzenia lasu na lata 2017-2026. Wymienione w zarządzaniu gatunki roślin i grzybów uzupełniono nazwy łacińskie.

W działaniach ochronnych (załącznik nr 5, lp. 11) uwzględniono także, iż w graniach rezerwatu wyznaczone zostały szlaki udostępnione dla ruchu pieszego i rowerowego. Dla zachowania bezpieczeństwa życia i mienia osób korzystających z tych szlaków, obecnie działania ochronne

rozszerzono o: „Regularny monitoring stanu zdrowotnego drzew rosnących wzdłuż udostępnianych dla ruchu pieszo – rowerowego szlaków. Wycinanie drzew stanowiących zagrożenie dla zdrowia i życia osób uczęszczających po ww. wyznaczonych szlakach, z jednoczesnym pozostawianiem wyciętego drewna w graniach rezerwatu”. Dodanie powyższego działania wynika z doświadczenia w zakresie dotychczasowej ochrony realizowanej przez RDOŚ w rezerwatach przyrody.

Do działań ochronnych dodano także zabiegi polegające na przeciwdziałaniu ekspansji i mechanicznemu usuwaniu gatunków obcych, inwazyjnych: śnieguliczki białej *Symphoricarpos albus*, czeremchy amerykańskiej *Prunus serotina* i klonu jesionolistnego *Acer negundo* (lp. 13).

Mając na względzie, iż dokładne określenie dawek i rodzaju środków chemicznych umożliwiających skuteczne usuwanie ww. gatunków obcych jest obecnie niemożliwe oraz fakt, iż lista dopuszczanych w leśnictwie tego rodzaju środków i ich dawek podlega ciągłym zmianom, zwalczanie gatunków ograniczono jedynie do mechanicznego. Kwestię możliwości wykorzystania środków chemicznych pozostawiono do rozstrzygnięcia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, na podstawie zezwoleń wydawanych na podstawie art. 15 ust. 4 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody. Aktualna potrzeba wykorzystania ww. metody ustalana będzie na podstawie przeglądów rezerwatu przez służby ochrony przyrody (tj. wspólnych przeglądów przedstawicieli Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie i Nadleśnictwa Gryfino).

Natomiast zwalczanie niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora* (działanie lp. 4), z uwagi na powszechność tej rośliny oraz spełnianą rolę jednego ze wskaźników w określaniu stanu zachowania siedlisk przyrodniczych – zabieg uzależniono od warunku jednoczesnego przystąpienia do zwalczania gatunku na obszarze całej Puszczy Bukowej, tj. Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” oraz obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Wzgórza Bukowe PLH320020.

W kolejnych pismach Ministra Środowiska z dnia 6 października 2015 r., znak: DP-I.074.7.2015 oraz z dnia 16 października 2015 r., znak: DP-I.074.29.2015.JJ zwrócono uwagę, iż do chwili obecnej nie wprowadzono wymaganych zmian w zarządzeniu ustanawiającym plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominka”, czego konsekwencją jest utrwalanie w obowiązującym stanie prawnym wadliwego aktu oraz wezwano do niezwłocznego dokonania zaleceń pokontrolnych.

Ocena skutków regulacji (OSR) do projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika”:

1. Cel wprowadzenia zarządzenia

Celem wprowadzenia regulacji jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 z późn. zm.).

2. Konsultacje społeczne

Projekt został poddany konsultacjom społecznym.

Lista uczestników konsultacji społecznych:

- 1) Nadleśnictwo Gryfino;
- 2) Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie;
- 3) Urząd Miejski w Szczecinie;
- 4) Rada Miejska w Szczecinie – opinia pozytywna Komisji Gospodarki Komunalnej, Rewitalizacji i Ochrony Środowiska Rady Miasta Szczecin z dnia 9 marca 2017 r.;
- 5) Rada Gminy Stare Czarnowo - Rada nie zajęła stanowiska w sprawie, a w myśl art. 89 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.), jeśli Rada w terminie 30 dni nie zajmie stanowiska w przedmiotowej sprawie, rozstrzygnięcie uznane zostanie się za przyjęte w brzmieniu przedłożonym;
- 6) Urząd Gminy Stare Czarnowo;
- 7) Starostwo Powiatowe w Gryfinie;
- 8) Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego;
- 9) społeczeństwo – udział społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2015 r., poz. 353 z późn. zm.) poprzez wydanie:

- a) obwieszczenia RDOŚ w Szczecinie z dnia 6 listopada 2014 r., znak: WOPN-ON.6202.9.2014.AR o zamiarze przystąpienia do zmiany planu ochrony (podano do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ w dniu 06.11.2014 r. wydruk w prasie o zasięgu regionalnym, wywieszenie na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Szczecinie w terminie 06.11.2014 r. - 30.01.2015r. oraz przesłanie obwieszczenia do właściwych miejscowo: Urzędu Miejskiego w Szczecinie w, Starostwa Powiatowego w Gryfinie, Urzędu Gminy Stare Czarnowo, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie i Nadleśnictwa Gryfino z prośbą o jego wywieszenie na tablicach ogłoszeń przez okres ponad 21 dni. Odnośnie zamierzenia wpłynęło stanowisko Klubu Przyrodników przedstawione w piśmie pisma z dnia z dnia 8 grudnia 2014 r., znak: 1126/2014. W przedmiotowym stanowisku podkreślono, iż cyt.: „zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, plan ochrony rezerwatu może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody. Oznacza to, że ustawodawca, chroniąc co do zasady trwałość planu ochrony ustanowionego na czas określony, zastrzegł możliwość zmiany planu ochrony rezerwatu w okresie jego obowiązywania tylko do przypadków, w których zmiana taka wynika z potrzeb ochrony przyrody. W związku z powyższym, zasadne i zgodne z delegacją ustawową będą zmiany wynikające z nowo zidentyfikowanych zagrożeń, zmiany wynikające z aktualnej oceny stanu przedmiotów ochrony, czy też zmiany wykorzystujące doświadczenia dotychczasowej ochrony. Możliwa jest zmiana celu ochrony, o ile wynika ona z potrzeb ochrony przyrody. Zasadne będzie także uwzględnienie zakresu planów zadań ochronnych dla pokrywających się z rezerwatami obszarów Natura 2000, gdy nie zostały jeszcze sporządzone i ustanowione plany zadań ochronnych dla tych obszarów Natura 2000. Natomiast, gdy istnieją obowiązujące PZO, zmiany w planach ochrony rezerwatów przyrody nie mogą polegać na prostym skopiowaniu zapisów PZO (wówczas bowiem byłoby to powtórzenie zapisów już i tak obowiązujących, a to nie wynika z potrzeb ochrony przyrody), lecz powinny wynikać z nowo uzyskanej lub uszczegółowionej wiedzy o przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000 występujących w rezerwach. Niezgodne z prawem byłoby dokonywanie w planach ochrony rezerwatów przyrody zmian niewynikających z potrzeb ochrony przyrody, a wynikających z wniosków podmiotów przeciwnych niektórym rozwiązaniom przyjętym w obowiązującym planie ochrony rezerwatu. Nie ma podstaw do zmiany planu ochrony rezerwatu z powodu wprowadzenia nowej numeracji wydzieleń w planach urządzenia lasu, albo z powodu zmian w ewidencji gruntów. Zmiany takie nie wynikałyby bowiem z potrzeb ochrony przyrody.” *Odpowiedź na ww. pismo przedstawiona została w piśmie tut. Organu z dnia 19 grudnia 2014 r., znak: WOPN-ON.6202.9.2014.AR, gdzie wyjaśniono, iż dokonywanie zmian w zarządzeniach ustanawiających plany ochrony dla rezerwatów przyrody wymienionych w obwieszczeniu tut. RDOŚ z dnia 6 listopada 2014 r., znak: WOPN-ON.6202.9.2014.AR wynika z § 6 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie trybu kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy niezespołonej administracji rządowej (Dz. U. 2009 Nr 222, poz. 1754). Zgodnie z powyższym przepisem Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie zobowiązany został do podjęcia we własnym zakresie zmian przedmiotowych zarządzeń. W przypadku nie dokonania tych czynności, zgodnie z § 6 ust. 2 ww. rozporządzenia, Minister Środowiska sam przedstawi Prezesowi Rady Ministrów projekt zarządzenia nadzorczego w sprawie zmiany skontrolowanych aktów prawa miejscowego lub, co gorsza, ich uchylenia. Uzupelnienie planów ochrony dla rezerwatów przyrody o aktualne dane z ewidencji gruntów i z Planów urządzania lasu właściwych miejscowo nadleśnictw będzie w tym przypadku wyłącznie kwestią porządkową. Przykładowo, jeśli zgodnie z wytycznymi Ministra Środowiska zmienimy dwa z wierszy danego załącznika nr 2 do zarządzenia, to lokalizacja działań podana zostanie według aktualnego Planu urządzenia lasu. W pozostałych wierszach lokalizacja podana będzie nadal według „starego” urządzania. Zdaniem tut. Organu pozostawienie tych zapisów będzie bezcelowe i wprowadzające w błąd, tym bardziej, że wybrane załączniki nr 2 zawierają także mapę z lokalizacją ww. prac;*
- b) obwieszczenia RDOŚ w Szczecinie z dnia 25 listopada 2015 r., znak: WOPN-ON.6202.9.2014.AR w sprawie możliwości zapoznania się z projektem oraz o możliwości i terminie wnoszenia do niego propozycji i uwag (podano do publicznej wiadomości poprzez

publikację w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ, wydruk w prasie o zasięgu regionalnym oraz wywieszenie na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Szczecinie, Urzędu Miejskiego w Szczecinie Starostwa Powiatowego w Gryfinie, Urzędu Gminy w Starym Czarnowie, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie, Nadleśnictwa Gryfino, Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego) – z uwagi na liczne uwagi i wnioski, jakie wpłynęły podczas procedury opiniowania i konsultacji, projekt poprawiono o i poddano kolejnym konsultacjom i opiniowaniu. Z zagrożeń i odpowiadających im działań ochronnych w załącznikach nr 1 i nr 2 usunięto m. in. zapisy:

- nienaturalne zabagnienie terenu w wyniku utrudnionego odpływu wód ze skanalizowanego ujścia strumienia Jeziorna w wydz. 257a (zagrożenie istniejące) oraz planowaną regulację drożności ujścia strumienia – z uwagi na ustąpienie ww. zagrożenia, po wykonaniu przebudowy wiaduktu nad dolina strumienia,
- cięcia pielęgnacyjne mające na celu usuwanie nalotów i podrostów bukowych zacieśniających stanowisko kruszczyka szerokolistnego *Epipactis helleborine* w wydzieleniu 255a – z uwagi na powszechne występowanie gatunku w Puszczy Bukowej oraz kolizję, jaką powodowałyby ww. działania w odniesieniu do zachowania celu ochrony rezerwatu, tj. cech i procesów naturalnych dla wyróżniającego się dużymi walorami biocenotycznymi oraz estetycznymi kompleksu buczyn, łęgów i olsów, kształtującego się w warunkach dużego urozmaicenia rzeźby terenu i warunków siedliskowych

oraz dodano zapis nt. kolizji tras migracji płazów z ruchem pojazdów na drodze powiatowej Szczecin - Binowo (na odcinku 225m sąsiadującym z wydzieleniem 257a) poprzez budowę i utrzymanie płotków herpetologicznych oraz w przyszłości przejść dla płazów.

c) obwieszczenia RDOŚ w Szczecinie z dnia 20 stycznia 2017 r., znak: WOPN-ON.6202.8.2017/WOPN-ON.6204.2.2017.AR w sprawie możliwości zapoznania się z poprawionym projektem oraz o możliwości i terminie wnoszenia do niego propozycji i uwag (podano do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ, wydruk w prasie o zasięgu regionalnym oraz wywieszenie na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Szczecinie, Urzędu Miejskiego w Szczecinie Starostwa Powiatowego w Gryfinie, Urzędu Gminy w Starym Czarnowie, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie, Nadleśnictwa Gryfino, Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego). W trakcie konsultacji uwagi i wnioski wniesione zostały przez:

- Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w mailu z dnia 24.01.2017 r., gdzie:
  - ✓ wskazano potrzebę podania pełnej nazwy organu wydającego niniejsze zarządzenie – *uwagę uwzględniono w treści zarządzenia,*
  - ✓ wskazano, iż obecny zapis pkt 5 w brzmieniu: „nie należy lokalizować w granicach rezerwatu nowych linii komunikacyjnych i energetycznych” może rodzić komplikacje w przypadku wnioskowania o wydanie zezwolenia na realizację inwestycji liniowych celu publicznego, poprzez wykluczenie możliwości zastosowania przepisów art. 15 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody – *ujęcie przedmiotowego zapisu w treści zarządzenia służy przede wszystkim zachowaniu celu ochrony obiektu, tj. cech i procesów naturalnych dla wyróżniającego się dużymi walorami biocenotycznymi oraz estetycznymi kompleksu buczyn, łęgów i olsów, kształtującego się w warunkach dużego urozmaicenia rzeźby terenu i warunków siedliskowych i wypełnienie art. 20 ust. 3 pkt 7 jako konkretne wskazanie ustaleń do aktów i dokumentów planistycznych gminy odnośnie planowanego zagospodarowania przestrzennego gminy, wynikające ze zidentyfikowanego potencjalnego zagrożenia (fragmentacji obiektu). Ujęcie tego zapisu w obowiązującym planie ochrony rezerwatu będzie jednocześnie „uzasadnieniem przyrodniczym” do podejmowanych rozwiązań w trakcie rozpatrywania wniosków o wydanie zezwoleń na podstawie art. 15 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody,*
  - ✓ w pkt 2 załącznika nr 1, jeżeli wskazany okres dotyczy podziału obowiązującego w trakcie obowiązywania PUL to proszę o zapisanie w taki właśnie sposób – *uwagę uwzględniono w treści zarządzenia,*

- ✓ wskazano potrzebę skorygowania numeracji w załączniku nr 1 do zarządzenia – uwagę uwzględniono w treści zarządzenia wraz ze skorygowaniem numeracji w załączniku nr 2,
- ✓ w załączniku nr 2 w celu poprawy czytelności zapisów wskazano na konieczność zmiany kolejności kolumn w tabeli przesunięcie kolumny „lokalizacja” na ostatnią pozycję – uwagę uwzględniono w treści zarządzenia,
- ✓ w lp. 7 załącznika nr 2 zaproponowano podać pełną nazwę gatunkową brekinii – uwagę uwzględniono w treści zarządzenia;
- Wójta Gminy Stare Czarnowo w piśmie z dnia 22.02.2017 r., znak: RI.610.1.2017.MS gdzie zaproponowano zmianę pojęcia określającego kategorię drogi „powiatowej” Szczecin – Kołowo na „publiczną” w lp. 8 załącznika nr 1 oraz lp. 14 załącznika nr 2 do zarządzenia. Przedmiotowa droga publiczna, przebiegająca w sąsiedztwie wydzielienia 257a rezerwatu „Bukowe Zdroje im. prof. Tadeusza Dominika”, jest drogą nr 1352Z Szczecin – Kołowo – Śmierdnica, która na odcinku Szczecin – Kołowo, uchwała nr XV/101/2016 Rady Powiatu w Gryfinie z dnia 26.02.2016 r., została pozbawiona kategorii drogi powiatowej i jednocześnie zaliczona do kategorii drogi gminnej. Aktualnym właścicielem tego odcinka drogi jest Gmina Stare Czarnowo. Jednak Gmina Stare Czarnowo odwołała się od powyższej uchwały rady Powiatu w Gryfinie i w przedmiotowej sprawie toczy się obecnie postępowanie sądowe, które ma rozstrzygnąć, czy właścicielem przedmiotowej drogi powinna być Gmina Stare Czarnowo, czy powiat gryfiński. w związku z powyższym zasugerowano, by w tekście dokumentów dotyczących planu ochrony dla rezerwatu, używać określenia „droga publiczna Szczecin Kołowo”, które pozostanie określeniem poprawnym niezależnie od przyszłych rozstrzygnięć sądowych w przedmiotowej sprawie – uwagę uwzględniono w treści zarządzenia;
- panią Grażynę Domian w mailu z dnia 26 lutego 2017 r. , gdzie zaproponowano, by zweryfikować dotychczasowe zapisy lp. 4 i lp. 5 załącznika nr 2 (obejmujące ocenę występowania martwego drewna i związanych z nim gatunków saprofitycznych i ocenę występowania gatunków roślin z rodziny storczykowatych oraz poszukiwanie nowych stanowisk) w brzmieniu: „Co 5 lat określać szczegółowo ilość masy martwego drewna w poszczególnych oddziałach oraz kontrolować martwe drzewa pod kątem organizmów je zasiedlających, w tym grzybów m.in. buławki pałeczkowej *Clavariadelphus pistillaris*, soplówki bukowej *Hericium coralloides*, flagowca olbrzymiego *Meripilus giganteus*” oraz „Co 5 lat prowadzić ocenę występowania stanowisk buławnika wielkokwiatowego *Cephalanthera damasonium*, gnieźnika leśnego *Neotia nidus-avis* i kruszczyka szerokolistnego *Epipactis helleborine*”. Zaproponowane zmiany obejmowały usunięcie z ostatniej kolumny buławki pałeczkowej *Clavariadelphus pistillaris* oraz flagowca olbrzymiego *Meripilus giganteus*. Pierwszy z wymienionych gatunków, nie rośnie na martwym drewnie tylko na wapiennej glebie. Monitorowanie tego gatunku, ze względu na rzadkość występowania byłoby ważne, jednak bez wiązania jego obecności z martwym drewnem. Drugi z wymienionych gatunków - flagowiec olbrzymi, od 2014 r. nie podlega już prawnej ochronie. W Puszczy Bukowej występuje dość licznie zarówno w drzewostanach gospodarczych, jak i w lasach poddanych biernej ochronie. Jego grzybnia i owocniki rozwijają się w korzeniowej części pni zarówno jeszcze żywych buków, jak i martwych pniaków pozostałych po ściętych lub złamanych drzewach. Nie rośnie na innych częściach żywych lub martwych drzew. W miejsce wymienionych gatunków proponuję objąć monitoringiem takie gatunki, jak:
  - lakownica żółtawa *Ganoderma lucidum* - gatunek chroniony oraz ujęty na Czerwonej liście grzybów wielkoowocnikowych w Polsce (kategoria "R" - Wojewoda W., Ławrynowicz M. 2006. Czerwona lista grzybów wielkoowocnikowych w Polsce. IB PAN Kraków); źródło informacji o gatunku w rezerwacie Bukowe Zdroje - Księga Puszczy Bukowej (Domian G., Ziarnek M., Ziarnek K. Rezerwaty przyrody. W: Domian G., Ziarnek K. (red). 2010. Księga Puszczy Bukowej. RDOŚ w Szczecinie),
  - suchogłówkę korową *Phleogena faginea* - gatunek z Czerwonej listy (kategoria "E") - źródła informacji o gatunku w rezerwacie Bukowe Zdroje - Księga Puszczy

- Bukowej; artykuł w *Chrońmy Przyrodę Ojczystą* (Szczepkowski A., Domian G., Kudławiec B., Kujawa A. 2009. Nowe stanowiska i nowe substraty suchogłówni korowej *Phleogena faginea* (Fr.) Link w Polsce. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*: 65 (5): 365-374). http://www.iop.krakow.pl/files/66/spis_pelne_teksty_5_2009.pdf),
- boczniakowiec szerokozarodnikowy *Pleurotellus chioneus* - gatunek bardzo nielicznie notowany w Polsce (w ostatnich 40-50 latach do 10 stanowisk; pełna lista takich gatunków jest opublikowana na stronie <http://www.grzyby.pl/pelna/rejestr-podstawczaki.htm>) - źródła informacji o gatunku w rezerwacie Bukowe Zdroje - materiały do Planu ochrony rezerwatu Bukowe Zdroje (Rutkowski P. (red). 2006. Materiały podstawowe do planu ochrony rezerwatu przyrody Bukowe Zdroje im. Prof. Tadeusza Dominika. RDOŚ w Szczecinie. Materiały nie publikowane.), Księga Puszczy Bukowej,
  - droбнолуszczak żółtawy *Pluteus leoninus* - gatunek bardzo nielicznie notowany w Polsce; źródło informacji o gatunku w rezerwacie Bukowe Zdroje - materiały do Planu ochrony rezerwatu Bukowe Zdroje,
  - droбнолуszczak czarnożyłkowy *Pluteus umbrosus* - gatunek bardzo nielicznie notowany w Polsce; źródło informacji o gatunku w rezerwacie Bukowe Zdroje - materiały do Planu ochrony rezerwatu Bukowe Zdroje,
  - droбнолуszczak trocinowy *Pluteus petasatus* - gatunek z Czerwonej listy grzybów wielkoowocnikowych (kategoria "R"); źródło informacji o gatunku w rezerwacie Bukowe Zdroje - materiały do Planu ochrony rezerwatu Bukowe Zdroje,
  - droбнолуszczak gruczołowy *Pluteus plautus* - gatunek z Czerwonej listy (kategoria "I"); źródło informacji o gatunku w rezerwacie Bukowe Zdroje - materiały do Planu ochrony rezerwatu Bukowe Zdroje,
  - gęstoporek cynobrowy *Pycnoporus cinnabarinus* - gatunek z Czerwonej listy grzybów wielkoowocnikowych (kategoria "R"); źródło informacji o gatunku w rezerwacie Bukowe Zdroje - materiały do Planu ochrony rezerwatu Bukowe Zdroje,
  - stroczek leśny *Serpula himantoides* - gatunek z Czerwonej listy (kategoria "R"); źródło informacji o gatunku w rezerwacie Bukowe Zdroje - materiały do Planu ochrony rezerwatu Bukowe Zdroje,
  - kisielec trzoneczkowy *Exidia truncata* - gatunek z Czerwonej listy (kategoria "R"); źródło informacji o gatunku w rezerwacie Bukowe Zdroje - materiały do Planu ochrony rezerwatu Bukowe Zdroje.

W załączniku nr 2 do projektu zarządzenia, w poz. 6 (ocena występowania gatunków roślin z rodziny storczykowatych oraz poszukiwanie nowych stanowisk) - proponuję dopisać buławnika czerwonego *Cephalanthera damasonium* - jest to gatunek bardzo rzadki, podlega prawnej ochronie i jest wpisany na Czerwoną listę roślin naczyniowych (kategoria "V"). Źródła informacji o gatunku w rezerwacie Bukowe Zdroje - Praca doktorska dr Krzysztofa Ziarnka (Ziarnek K. 2002. Dynamika flory roślin naczyniowych Puszczy Bukowej pod Szczecinem. Praca doktorska wykonana w Zakładzie Taksonomii Roślin pod kierunkiem Prof. dr hab. Bogdana Jackowiaka. Szczecin-Poznań), Księga Puszczy Bukowej, materiały do Planu ochrony rezerwatu Bukowe Zdroje.

Uwagi uwzględniono w treści zarządzenia. usuwając jednocześnie lp. 2 załącznika nr 1 opisujący zagrożenie polegające na zmniejszaniu się populacji kruszczyków w rezerwacie ;

- Zastępcę Nadleśniczego Nadleśnictwa Gryfino w piśmie z dnia 28.02.2017 r., znak: ZK.7212.3.2017, gdzie zwrócono uwagę, iż w załączniku nr 2:
  - ✓ brak informacji odnoszącej się do wskazania podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań ochronnych – obecnie brak jest podstawy prawnej dla wskazywania w załączniku nr 2 podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań ochrony czynnej w rezerwacie przyrody. Wskazywanie takich podmiotów winno mieć miejsce wyłącznie w odniesieniu do działań ochronnych ujętych w planach zadań ochronnych i/lub planach ochrony obszarów Natura 2000 (na podstawie art. 28 i art. 29 ustawy o ochronie przyrody). powyższe stanowisko było też podkreślane w uwagach pokontrolnych Ministra Środowiska

przedstawionych w piśmie z dnia 19 listopada 2013 r. znak: DP-074-31/38016/13/AD,

- ✓ pod tabelą w opisie odnoszącym się do przypisu ²⁾ należy skorygować błąd „w wydzielinach” na „w wydzieleniach” – zapis skorygowano.

Projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 pkt 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 z późn. zm.), został uzgodniony przez Wojewodę Zachodniopomorskiego pismem z dnia 16 marca 2017 r., znak: P-1.0522.17.2017.KD.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego:

Zarządzenie będzie miało wpływ na dodatkowe wydatki budżetu państwa, w zasobach Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie związane z zabezpieczeniem tras migracji płazów na odcinku 225m wydzielenia 257a stykającego się z drogą powiatową relacji Szczecin – Binowo. Szczegółowe koszty realizacji działania oszacowane zostaną rok przez przystąpieniem do prac. Zarządzenie nie będzie miało wpływu jednostek samorządu terytorialnego, gdyż uszczegóławiane niniejszym aktem działania zatwierdzone zostały już zarządzeniem Nr 37/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 51, poz. 1268) oraz zarządzeniem Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 1932).

4. Wpływ regulacji na rynek pracy:

Zarządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy, gdyż nie wprowadza żadnych dodatkowych działań niż te wymienione w zarządzeniu Nr 37/2009 Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 51, poz. 1268) oraz zarządzeniu Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 1932).

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki:

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów:

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

7. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej:

Zarządzenie nie narusza zapisów zawartych w Dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory tzw. Dyrektywa Siedliskowa (Dz. Urz. L 206 z 22.07.1992 r., str. 7—5 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102 z późn. zm.).

Szczecin, dnia 20 marca 2017 r.

Sporządził:

Wnioskodawca:

STARSZY SPECJALISTA
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
w Szczecinie

Agnieszka Raclawska

p.o. NACZELNIKA
Wydziału Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
w Szczecinie

Marcin Siedlecki

